

Przewodnik systemów lepszego dobrostanu kur niosek

Przewodnik systemów lepszego dobrostanu kur niosek

Systemy klatkowe dla kur, czy to tradycyjny system bateryjny, czy systemy wzbogacone, nie zaspokajają w pełni potrzeb fizjologicznych i behawioralnych kur niosek. Odpowiednio zaprojektowane i zarządzane alternatywne systemy bezklatkowe pozwalają ptakom wyrażać więcej ich naturalnych zachowań i mogą zapewnić wyższy poziom dobrostanu kur. Ponieważ firmy zobowiązują się do zaprzestania użytkowania klatek dla kur niosek w swoich łańcuchach dostaw, producenci muszą inwestować w systemy zapewniające dobre standardy dobrostanu kur przez całe ich życie. W krajach UE producenci są obowiązani przestrzegać przepisów dotyczących systemów ściółkowych, wolnowybiegowych i ekologicznych, a w innych krajach, gdzie nie obowiązuje ustawodawstwo UE, zalecamy stosowanie tych standardów jako minimum.

Niniejszy dokument zawiera przydatne informacje dla firm i producentów branży spożywczej przechodzących na systemy bezklatkowe dla kur niosek, i obejmuje:

- **Podsumowanie aktualnego ustawodawstwa w UE** - w tym wydziobywanie piór, złamania kości stępki i zdrowie stóp; czym są i jak nimi zarządzać
- **Odchów kurek** - kluczowe kwestie dotyczące odchovu piskląt i ich wpływu na dobrostan kur przez całe życie
- **Różne typy pomieszczeń bezklatkowych** - w tym systemy wielopoziomowe/wolierowe, systemy jednopoziomowe/podłogowe, system Rondeel i przenośne kurniki
- **Kluczowe cechy konstrukcyjne dobrego pomieszczenia**
- wymagania dotyczące oświetlenia, wentylacji i klimatyzacji, poidła i karmniki, ściółka, wielkość przestrzeni i stada, gniazdowanie, zapewnienie grzęd, dodatki wzbogacające w kurniku i na werandzie
- **Zapewnienie dobrego wybiegu w systemach wolnowybiegowych** - szczegółowe wskazówki, jak zmaksymalizować wykorzystanie wybiegu przez kury
- **Ocena dobrostanu kur** - przy użyciu środków pomiaru dobrostanu zwierząt.

Systemy wolnowybiegowe zapewniają najwyższy potencjał dobrostanu kur niosek.

Dalsze informacje i wsparcie Można uzyskać w naszych zasobach technicznych o dobrobycie kur niosek lub kontaktując się z nami na [contact us w Compassion in World Farming](#).

Compassion zaleca

Dobry system chowu kur niosek powinien zapewniać bogate i stymulujące środowisko, które pozwala na wyrażanie szerokiej gamy zachowań. Należy zapewnić pełną możliwość grzędowania, żerowania, gniazdowania i kąpeli piaskowych. Dobrze przemyślana i ustrukturyzowana koncepcja umożliwi aktywną rolę ptaków w wykorzystaniu wyznaczonych przestrzeni funkcjonalnych. Zachowania polegające na wydziobywaniu piór należy zminimalizować nie poprzez okaleczenie dzioba, ale poprzez zapewnienie odpowiedniego środowiska i dobrego zarządzania inwentarzem. Chów kurek w podobnych systemach, w których będą żyć w okresie nieśności stanowi ważną część dobrego projektu i przekłada się na rzeczywiste korzyści dla ptaków. System wolnowybiegowy/Rondeel zapewnia najwyższy potencjał dobrostanu, dlatego należy zadbać o zachęcanie ptaków do pełnego wybiegu.

COMPASSION
in world farming

Inwestycja na przyszłość

Compassion gorąco poleca producentom i firmom inwestowanie w systemy wolnowybiegowe lub Rondeel*. Żądania konsumentów odnośnie większego dobrostanu zwierząt rosną z roku na rok, dlatego systemy wolnowybiegowe o najwyższym potencjale dobrobytu stanowią najbardziej przyszłościową inwestycję.

Należy rozważyć możliwość wyznaczenia terenu na wolny wybieg i zawsze stosować najnowsze rozwiązania projektowe. Weranda (zadaszona powierzchnia zewnętrzna) stanowi integralną część każdego projektu kurnika, ale ma szczególne znaczenie w przypadku systemów ściółkowych bez dostępu do wybiegu.

* Rondeel jest często określany jako holenderski system wolnego wybiegu. Polecamy ten system ze względu na jego unikalną konstrukcję, która uwzględnia wszystkie behawioralne potrzeby kur niosek, w tym przestrzeń zewnętrzną. Zgodnie z obowiązującym prawem UE system ten nie może jednak być oznaczony jako wolny wybieg ze względu na specyfikację obszaru wybiegu. Więcej szczegółowych informacji na temat systemu Rondeel podano w dalszej części broszury.

Systemy większego dobrostanu powinny obejmować

- ✓ **Przestrzeń funkcjonalna** dla ptaków do przejawiania określonych zachowań, w tym grzędowania, kąpeli piaskowych, drapania, żerowania i nocowania na wysokich grzędach
- ✓ **Weranda** (zadaszona powierzchnia zewnętrzna), która jest niezbędna dla wszystkich systemów ściółkowych i stanowi bardzo dobry dodatek do systemów chowu wolnowybiegowego, szczególnie w dni brzydkiej pogody
- ✓ **Odpowiednia przestrzeń** dla łatwego poruszania się po kurniku i docierania do otworów wejściowych i wyjściowych
- ✓ **Poidła smoczkowe i karma o konsystencji papki** w celu obniżenia ryzyka wydziobywania piór
- ✓ **Utwardzona podłoga** w kurniku, pokryta suchą, kruchą ściółką na co najmniej jednej trzeciej powierzchni
- ✓ **Miejsce na grzędzie** co najmniej 15 cm na ptaka
- ✓ **Kolonie** liczące nie więcej niż 4.000 ptaków
- ✓ **Dodatki wzbogacające w kurniku** np. sznurek, bloki lucerny i bele słomy
- ✓ **Dodatki wzbogacające na wybiegu**, w tym drzewa, krzewy i sztuczne wiaty. Piasek lub sucha ziemia do kąpeli piaskowych.

Ponadto konieczny jest regularny pomiar i ocena dobrostanu w celu zidentyfikowania wszelkich problemów związanych z dobrostanem i wyznaczenia celów poprawy.

Ocena obejmuje:

- Zapadalność na choroby - Rejestrowanie występowania chorych lub rannych ptaków w stadzie
- Złamania kości stępki - Rejestrowanie częstości występowania złamań kości stępki (piersi)
- Zachowanie stada - Rejestrowanie reakcji stada na ludzi
- Stan opierzenia - ocena występowania i nasilenia utraty piór spowodowanej wydziobywaniem
- Śmiertelność - Rejestrowanie liczby umarłych lub ubitych ptaków, i przyczyn śmierci.

GŁÓWNE WYMOGI PRAWNE (UE)- 4 dyrektywy 1999/74/WE

W UE jaja znakowane są cyframi 0,1,2 i 3 w celu określenia systemu chowu kury; 3 oznacza system klatkowy.

Kod typu produkcji	Ściółkowa (2)	Wolny wybieg (1)	Ekologiczna (0)
Gęstość obsady	Maksymalnie 9 kur/m ² powierzchni użytkowej.		Maksymalnie 6 ptaków/m ² powierzchni użytkowej.
Karmniki	Karmniki liniowe zapewniające co najmniej 10 cm na ptaka lub karmniki okrągłe zapewniające co najmniej 4 cm na ptaka.		
Poidła	Poidła ciągłe zapewniające 2,5 cm na kurę lub okrągłe poidła zapewniające 1 cm na kurę. Ponadto, tam gdzie używane są poidła smoczkowe lub kubki, na każde 10 kur powinno przypadać co najmniej jedno poidło smoczkowe lub kubek. W przypadku wbudowanych punktów pojenia, w zasięgu każdej kury powinny znajdować się co najmniej dwa kubki lub dwa poidła smoczkowe.		
Gniazdowanie	Przynajmniej jedno gniazdo na siedem kur. Jeśli używane są gniazda grupowe, należy zapewnić co najmniej 1m ² powierzchni gniazda dla maksymalnie 120 kur.		
Miejsce grzędowania	Odpowiednie grzędy bez ostrych krawędzi, zapewniające co najmniej 15 cm na kurę. Grzędy nie mogą być montowane nad ściółką, odległość w poziomie między grzędami musi wynosić co najmniej 30 cm, a odległość w poziomie między grzędami a ścianą musi wynosić co najmniej 20 cm.		
Powierzchnia ściółki	Co najmniej 250 cm ² powierzchni ściółki na kurę, przy czym ściółka zajmuje co najmniej jedną trzecią powierzchni podłogi. Podłogi instalacji muszą być tak skonstruowane, aby odpowiednio podtrzymywać każdy skierowany w przód pazur każdej stopy.		

Kod typu produkcji	Ściółkowa (2)	Wolny wybieg (1)	Ekologiczna (0)
Systemy wielopoziomowe	<ul style="list-style-type: none"> nie powinno być więcej niż cztery poziomy; odległość w pionie między poziomami musi wynosić co najmniej 45 cm; urządzenia do pojenia i karmienia muszą być rozmieszczone w taki sposób, aby zapewnić równy dostęp wszystkim kurom; piętra muszą być tak rozmieszczone, aby zapobiec spadaniu odchodów na poziomy poniżej. 		
Dostęp do wybiegu	Nie dotyczy	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie co najmniej 4m² powierzchni na kurę na wolnym wybiegu; Musi być kilka otworów wejściowych i wyjściowych dających bezpośredni dostęp do obszaru na zewnątrz, o wysokości co najmniej 35 cm i szerokości 40 cm, rozmieszczonych na całej długości budynku; w każdym przypadku dostępne otwory powinny mieć łącznie 2m na grupę 1000 kur; <p data-bbox="651 1048 1337 1126">Aneks II, ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 589/2008</p> <ul style="list-style-type: none"> Maksymalna gęstość obsady na wybiegach na świeżym powietrzu nie może przekraczać każdorazowo 2.500 kur na hektar ziemi dostępnej dla kur lub jednej kury na 4 m². Jednakże, jeśli dostępne jest co najmniej 10m² na kurę, i praktykowana jest rotacja, a kury mają równy dostęp do całego obszaru przez całe życie stada, każdy używany wybieg musi każdorazowo zapewniać co najmniej 2,5m² na kurę; Wybiegi na świeżym powietrzu nie mogą wykraczać poza promień 150m od najbliższego otworu wejściowego/ wyjściowego w budynku. Dopuszcza się jednak rozszerzenie do 350m od najbliższego otworu wejściowego/wyjściowego w budynku pod warunkiem równomiernego rozmieszczenia wystarczającej liczby wiat na całym odcinku wybiegu, z o najmniej 4 wiatami na hektar. 	

Kluczowe zagadnienia dobrostanu kurek niosek

Wydziobywanie piór

Wydziobywanie piór (lub szkodliwe dziobanie) jest poważnym problemem dla dobrostanu - ptaki przekierowują swoje zachowania związane z dziobaniem na inne ptaki, co prowadzi do utraty piór i urazów skóry, a w skrajnych przypadkach do dziobania kloaki i kanibalizmu. Wydziobywanie piór różni się od dziobania agresywnego (które kierowane jest na głowę lub szyję).

Wydziobywanie piór jest nienormalnym zachowaniem u kur niosek, które może wystąpić we wszystkich rodzajach systemów kurnika. Jest spowodowane wieloma czynnikami, w tym rasą, słabej jakości środowiskiem, zdrowiem i sposobem zarządzania, ale głównie frustracją z powodu ograniczeń żerowania i kąpieli piaskowych.

Systemy zaprojektowane i zarządzane tak, by pozwalać kurom na zaspokojenie ich potrzeb w zakresie żerowania i kąpieli piaskowych, zmniejszają ryzyko wydziobywania piór.

Złamania kości stępki

Osteoporoza jest powszechna u ptaków trzymanyh w klatkach z powodu braku ruchu i odpowiada za 20-35% wszystkich zgonów kur trzymanyh w klatkach. Chociaż kości skrzydeł i stępki u kur z systemów bezklatkowych są mocniejsze, złamania kości stępki są częstsze w systemach alternatywnych z powodu ryzyka, ponieważ ptaki więcej się ruszają i mogą się zderzać z twardymi powierzchniami.

Dalsze informacje i praktyczne rozwiązania przedstawiono na www.featherwel.org.

Jeżeli będą miały taką możliwość, nioski będą żerować przez większą część dnia.

Złamania kości stępki i późniejsze zniekształcenia są bolesne, ograniczają ruchy ptaków i wpływają na jakość i produkcję jaj.

Ptaki łamią anatomicznie odsłoniętą kość stępki w zderzeniach z grzędami lub innymi przeszkodami, skacząc i przelatując między częściami konstrukcji na różnych wysokościach. Potencjalnie złamania mogą być spowodowane nieudanymi lądowaniami i kolizjami ze ścianami lub urządzeniami w pobliżu gniazd. Selekcja genetyczna pod kątem mocnych kości, odpowiednie systemy chowu kurek i ulepszenia projektów kurnika i grzęd mają duże znaczenie dla obniżenia ryzyka.

Przycinanie dzioba jest obecnie główną metodą stosowaną do kontrolowania wydziobywania piór. Wiąże się to z usunięciem części dzioba (do jednej trzeciej w UE) za pomocą rozgrzanego do czerwoności ostrza lub wiązki podczerwieni. Dziób jest złożonym narządem zawierającym wiele nerwów i receptorów. Obie metody powodują ból, ograniczają wzrost z powodu utrudnienia żerowania i powodują zmiany w zachowaniu; rozpalone do czerwoności ostrze powoduje również przewlekły ból.

Systemy chowu muszą być zaprojektowane tak, aby ptaki mogły żyć z nienaruszonymi dziobami i przy zminimalizowaniu zjawiska wydziobywania piór. Producenci powinni pamiętać, że w niektórych krajach obowiązują, lub są postulowane, przepisy zakazujące przycinania dziobów. W miejscach, w których wykonuje się jeszcze przycinanie dziobów, należy zastosować wiązkę podczerwieni, aby zminimalizować ból i stres ptaków.

Dziób jest organem złożonym i bardzo wrażliwym. Przycinanie dziobów należy wyeliminować poprzez odpowiednio zaprojektowane i zarządzane systemy.

Stan zdrowia stóp

Najczęstsze problemy ze stopami w przypadku systemów bezklatkowych to zapalenie skóry na podszewie stopy (stan zapalny, w ciężkim przebiegu z infekcją nazywany „bumblefoot”) i hiperkeratoza (nadmierne stwardnienie skóry).

- **Zapalenie skóry podszewy** mogą powodować mokra ściółka, wysoka zawartość amoniaku w ściółce, a także karma i czynniki genetyczne.
- **Zakażenie bakterią *Staphylococcus aureus*** w systemach głębokiej ściółki prowadzi do bumblefoot- bulwiastej zmiany w okolicy śródstopia, która powoduje poważną kulawiznę. Dlatego utrzymanie ściółki ma ogromne znaczenie we wszystkich systemach, a zwłaszcza w systemach z głęboką ściółką.
- Dla zmniejszenia nadmiernego rogowacenia z powodu obciążenia ściskającego podczas grzędowania ważne są rozwiązania konstrukcyjne. Standardowe grzędy owalne lub okrągłe zmniejszają siłę nacisku na stopę w porównaniu z grzędami kwadratowymi. Kury znacznie rzadziej cierpią na hiperkeratozę w systemie alternatywnym niż w systemie klatkowym.

*Bumblefoot jest spowodowane dostaniem się ciała obcego do stopy, po czym następuje inwazja *Staphylococcus aureus*.*

Kluczowe zagadnienia chowu kurek

Doświadczenia kurek (młodocianych kur) mają kluczowe znaczenie nie tylko dla zapewnienia ich dobrostanu w młodym wieku, ale także dla umożliwienia im poruszania się w systemach bezklatkowych i korzystania z nich w okresie nieśności.

Przygotowanie kurek do chowu w kurniku dla niosek

Istotne jest, aby kurki były hodowane w systemach podobnych do tych, w których będą się niosły (ptaki nie mogą być hodowane w klatkach).

- Zapewnić dostęp do podniesionego obszaru z listwami i odpowiednich grzęd lub podniesionych pięt. Daje to kurkom czas na naukę poruszania się bez kontuzji, gdy są młode i lekkie, a ich kości są mocniejsze i bardziej elastyczne.
- Grzędy należy wprowadzać stopniowo od 3 dnia życia do 6 tygodnia życia, z dostępem ustawionym na 6 cm/ptaka. Konfiguracja powinna być idealnie dopasowana do kurnika dla niosek, do którego zostaną przeniesione. Badania wykazały, że wczesny dostęp do grzęd zwiększa wytrzymałość kości, a zatem może zmniejszać złamania.
- Gniazda wprowadzić na późniejszych etapach odchowu kurek, aby nauczyć młode kury, jak używać gniazda. Jest to niezbędne do zmniejszenia liczby jaj składanych na podłodze, co powoduje straty ekonomiczne.
- Kurkom przeznaczonym do systemów wolnowybiegowych należy zapewnić dostęp na zewnątrz, ponieważ zwiększy to prawdopodobieństwo, że będą używać wybiegu w wieku dorosłym i sprawi, że będą mniej bojaźliwe. Dostęp można zapewnić już od 6 do 8 tygodnia życia, jednak nie później niż w 12 tygodniu życia.

Ciemne sztuczne kwoki

to panele wyposażone w elementy grzejne, otoczone czarnymi, plastikowymi frędzlami, które od pierwszego dnia zasłaniają światło. Zalecane są do stworzenia ciepłego, bezpiecznego miejsca, gdzie pisklęta mogą spokojnie odpocząć.

Obszar pod ciemną kwoką jest ogrzewany za pomocą ogrzewania podłogowego, gorących rur lub grzejników termicznych. Pisklęta wchodzą pod taką sztuczną kwokę tak jak pod skrzydło matki, gdzie zmęczone mogą odpocząć z dala od innych piskląt, które mogłyby je dziobać. Wykazano, że zachowanie to zmniejsza wydziobywanie piór w fazie nieśności.

Korzystanie ze sztucznych kwok oszczędza energię, a tym samym pieniądze, ponieważ przy ogrzewanych kwokach temperatura w kurniku może być niższa.

Jest to ciemna sztuczna kwoka z usuniętymi frędzlami (jako że ptaki mają 8 tygodni). Ciemna sztuczna kwoka zawieszona jest na łańcuchach, które umożliwiają regulację wysokości w miarę wzrostu ptaków. Frędzle usuwa się, kiedy ptaki nie potrzebują już ciemnego, ogrzewanego obszaru pod kwoką, i wolą na nim skakać

Umieszczanie kurek w kurniku dla niosek

Ważne jest, aby firma hodowlana udzieliła wystarczających porad dotyczących momentu rozpoczęcia nieśności w zależności od rasy i masy ciała ptaków. Konieczne jest uważne wyważenie momentu rozpoczęcia nieśności: późny początek nieśności (i duże jaja) wiąże się z dziobaniem kloaki i problemami z wypadnięciem, natomiast wczesny początek nieśności (przed 19-20 tygodniem) może zwiększać ryzyko wydziobywania piór.

- Regularnie ważyć wybraną próbkę ptaków od dnia przybycia na fermę niosek. Przed rozpoczęciem nieśności producenci muszą upewnić się, że kury w stadzie są równej wielkości (tj. wszystkie ptaki mają podobną wagę).
- Umieszczając kurki w kurniku dla niosek należy unikać mieszania ptaków z różnych grup odchowu.
- Nie ograniczać dostępu do listew, ponieważ zwiększa to gęstość obsady kur i zapobiega żerowaniu w ściółce, do którego były przyzwyczajone w fazie odchowu. Bezpośredni dostęp do ściółki jest najważniejszą strategią zmniejszania ryzyka wydziobywania piór; bez niego ptaki mogą stać się bardzo sfrustrowane.

Rasa ptaka

Poszczególne handlowe rasy hybrydowe radzą sobie ze strachem i stresem w różny sposób. Genetyka ptaka może zatem predysponować je do szkodliwego dziobania. Należy wybrać rasę spokojną, o zwiększonej wytrzymałości kości i, w przypadku systemów wolnowybiegowych, dobrej kondycji fizycznej. Wyniki badania porównującego osiem różnych ras hybrydowych wykazały że brytyjskie kury Black Tail (na zdjęciu) mają najmniejsze uszkodzenia upierzenia w wyniku wydziobywania piór.

Kury British Black Tail są dobrą rasą, jeśli chodzi o zmniejszenie ryzyka wydziobywania piór.

Różne typy pomieszczeń bezklatkowych

Wielopoziomowe/wolierowe

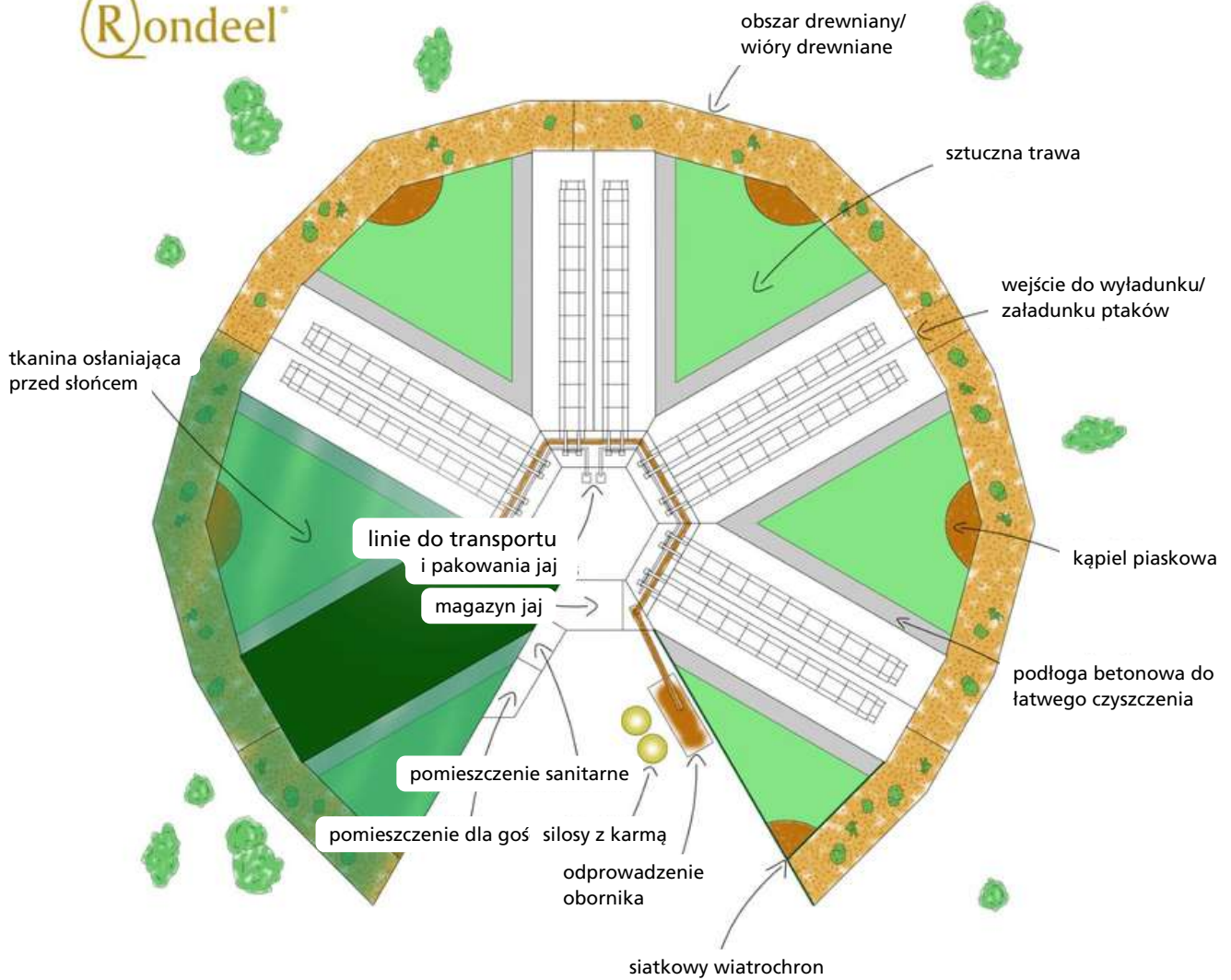
pomieszczenia zapewniają ptakom więcej trójwymiarowej przestrzeni do poruszania się. Producenci często stwierdzają, że takie rozwiązanie zmniejsza liczbę jaj składanych na podłodze i poprawia wskaźniki spożycia. Wielu zauważa, że stada są spokojniejsze.

Pod względem chowu łatwiej jest usunąć obornik, a tym samym łatwiej utrzymać ściółkę w czystości, a poziom amoniaku i kurzu na niższym poziomie. Grzędy z pochylniami łączącymi piętra należy dokładnie ustawić, aby ptaki mogły poruszać się po kurniku unikając obrażeń.

Układ pięter i pochylni musi umożliwiać łatwą kontrolę ptaków na wszystkich poziomach. Chów wielopoziomowy/wolierowy bez dostępu do wybiegu na zewnątrz to jeden z rodzajów systemów „ściółkowych”.

Pochylnie umożliwiają ptakom poruszanie się między poziomami i zmniejszają ryzyko kolizji podczas przefruwania między ziemią a poszczególnymi piętrami. Istnieje wiele różnych konstrukcji wielopoziomowych

System Ronddeel to unikalny system z wieloma funkcjami.

To jest obszar zewnętrzny oznaczony na schemacie jako podłoga betonowa. Jest też obszar porośnięty trawą, który widać po lewej na zdjęciu.

Kurnik Ronddeel mieści 30.000 ptaków i ma charakterystyczny okrągły kształt, podzielony na 10 podjednostek, każda dla 3.000 kur. Każda jednostka jest podzielona na trzy odrębne obszary, aby lepiej spełniać behawioralne i mentalne potrzeby kur oraz dać im swobodę wyboru środowiska, umożliwiając w ten sposób ptakom aktywny wybór miejsca, w którym przejawiają poszczególne zachowania. Dzięki takiej konstrukcji systemu ptaki mają nienaruszone dzioby.

Systemy jednopoziomowe/podłogowe

wymagają większej powierzchni podłogi, aby zapewnić wystarczającą ilość miejsca na kurę. System jednopoziomowy jest znacznie prostszy w rozmieszczeniu niż wielopoziomowy, ale nie zapewnia ptakom pożądanej wysokości ani nie ułatwia ucieczki przed agresorami.

W tym systemie ryzyko złamania kości stępki jest niższe ze względu na brak wyposażenia, ale przestrzeń funkcjonalna dla ptaków jest mniej zróżnicowana. Producenci często komentują, że ptaki w tych systemach są bardziej płochliwe.

Chów jednopoziomowy/podłogowy bez dostępu do wybiegu na zewnątrz stanowi jeden z rodzajów systemów „ściółkowych”.

Należy dokładnie rozważyć kąt nachylenia pochylni.

W systemach jednopoziomowych, w porównaniu z systemami wielopoziomowymi, ptaki muszą przebyć większą odległość i minąć wiele kur, zanim dostaną się do wszystkich zasobów w kurniku.

Przenośne wiaty

stanowią opcję w systemach wolnowybiegowych; są idealne dla mniejszych stad i systemów ekologicznych. Zazwyczaj posiadają podwieszoną podłogę, która umożliwia szybką zmianę położenia wiat. Wiaty można przemieszczać po polu po każdym stadzie. Pomaga to zapobiec gromadzeniu się pasożytów i innych chorób, dlatego rozwiązanie to stosuje się w systemach organicznych z mniejszymi stadami. Wiaty powinny być dobrze izolowane, aby zapewnić ciepło w zimie i zachować chłód w upalne dni.

Przenośne wiaty sprawdzają się w systemach ekologicznych.

Oświetlenie:

ważne, aby ptaki mogły znaleźć w kurniku to, czego potrzebują. Należy utrzymywać równomierne natężenie światła w całym pomieszczeniu za pomocą naturalnego i sztucznego światła i unikać tworzenia obszarów o bardzo intensywnym oświetleniu lub zupełnie ciemnych.

Umieszczanie ptaków w przyćmionym świetle w celu kontrolowania szkodliwego wydziobywania piór powinno być ostatecznością.

- Nie powinno się wprowadzać nagłych zmian w oświetleniu.
- Ptaki potrzebują nieprzerwanego 8-godzinnego okresu ciemności umożliwiającego odpoczynek.
- Światło należy przygaszać przez około godzinę, symulując zmierzch. Jest to konieczne, aby ptaki mogły się uspokoić. Należy również zapewnić okres świtu.

Wentylacja i klimatyzacja:

kury nioski są bardzo wrażliwe na niekorzystne zmiany temperatury. Duże zmiany wilgotności i jakości powietrza w kurniku należy ograniczyć do minimum. Klimat może mieć duży wpływ na równomierność (jednolitość wagi) stada. Wszelkie ekstremalne zmiany mogą prowadzić do stresu u ptaków.

- Amoniak w powietrzu może zmniejszyć spożycie karmy. Amoniak powoduje również stan zapalny tchawicy, przez co ptaki są bardziej podatne na choroby układu oddechowego. Bardzo wysoki poziom amoniaku może doprowadzić do ślepoty. Poziom amoniaku w powietrzu nie powinien przekraczać 25 ppm, a producenci powinni dążyć do maksymalnie 15 ppm.

Kluczowe cechy konstrukcyjne dobrego pomieszczenia

- Utrzymać oddzielenie kury od ich odchodów za pomocą listew podłogowych i/lub pasów do obornika pod poidłami, gniazdami i grzędami.
- Upewnić się, że wentylatory działają prawidłowo i różnicować wentylację w zależności od zewnętrznych warunków pogodowych. Minimalna wentylacja, aby usunąć nieświeże gazy i wilgoć jest konieczna nawet w chłodne dni. Przy automatycznej wentylacji, należy wziąć pod uwagę poziom wilgoci i temperatury, aby zapewnić utrzymanie niskiego poziomu amoniaku nawet w chłodniejsze dni.
- Wszystkie przeciągi muszą być zminimalizowane.

Poidła smoczkowe wiążą się ze zmniejszonym ryzykiem wydziobywania piór.

Poidła i karmniki:

rodzaj poidła i pokarm stosowany w kurniku może wpływać na zachowanie ptaków.

- Wykazano, że poidła smoczkowe wiążą się ze zmniejszonym ryzykiem wydziobywania piór i lepszym opierzeniem.
- Istnieje silne powiązanie między wydziobywaniem z piór a pokarmem w postaci granulek. Aby kury były bardziej zajęte, należy podawać paszę o konsystencji papki, a nie granulek.
- Przerwa pomiędzy karmieniami powinna być na tyle długa, by pożywna karma została zjedzona, i aby zmniejszyć liczbę powrotów ptaków z wybiegu w systemach wolnowybiegowych. Przerwa nie powinna jednak aż tak długa, by ptaki bardzo zgłodniały.
- W miarę możliwości należy unikać wszelkich zmian w diecie. Jeśli konieczna jest zmiana diety, należy umieścić dodatki wzbogacające we wiacie i zminimalizować liczbę zmian, które następują szybko po sobie, aby obniżyć poziom stresu. Aby proces był bardziej stopniowy, rozrzucić poprzednią rację na podłodze wiaty.

Ściółka:

jakość i dostępność ściółki może mieć wpływ na dobrostan ptaków. Niska jakość ściółki spowodowana wilgocią lub brudem zwiększa ryzyko wydziobywania piór i może prowadzić do problemów zdrowotnych stóp, takich jak zapalenie podeszwy stopy (bumblefoot).

- Co najmniej jedna trzecia powierzchni podłogi powinna być pokryta wysokiej jakości stymulującą ściółką. Ma to na celu zapewnienie ptakom możliwości kąpieli piaskowych i żerowania.

Dobrej jakości ściółka jest ważna dla kąpieli piaskowych

- Konieczne jest częste monitorowanie ściółki. Jej jakość należy utrzymać poprzez przerzucanie widłami lub przeoranie i dodawanie świeżej, czystej ściółki od góry. Jeżeli jednak ściółka zawilgotnieje lub utworzy się na niej powierzchni warstwa brudu, należy ją wymienić, zbadać przyczynę, i niezwłocznie zająć się jej usunięciem.
- W problematycznych miejscach używać granulek o wysokiej chłonności jako dodatek do zwykłej ściółki, na przykład wokół otworów wejściowych/wyjściowych. Dla zarządzania jakością ściółki ważne jest utrzymanie suchego obszaru zewnętrznego z dobrym odprowadzeniem wody oraz zapobieganie przedostawaniu się deszczu do wiaty.
- Dodać małe bele poddanej obróbce i odpylonej słomy (pozostawić słomę w belach, aby ptaki mogły je rozdziobać) we wiacie, aby umożliwić naturalne budowanie ściółki i zachęcić do żerowania.

Przestrzeń i wielkość stada:

systemy muszą zapewniać kurom wystarczającą ilość miejsca do praktykowania zachowań związanych z komfortem i utrzymaniem (w tym czyszczenia piór, rozciągania, trzepotania skrzydłami) oraz poruszania się (w tym biegania, chodzenia, fruwania).

- Gęstość obsady 9 kur/m² powierzchni użytkowej w kurniku to maksimum zalecane (i dopuszczalnie zgodnie z prawem UE); w przypadku systemów wielopoziomowych gęstość obsady nie powinna przekraczać 15 ptaków/m² na poziomie podłogi. Obszar „użytkowy” definiuje się jako co najmniej 30 cm szerokości z nachyleniem podłogi nie przekraczającym 14%, i 45 cm wysokości.
- W przypadku ptaków, które mają dostęp do wybiegu, na kurę musi przypadać co najmniej 4m² powierzchni zewnętrznej.
- Duże stada należy dzielić na mniejsze kolonie, aby utrzymać ptaki w dających się zarządzać grupach i zapewnić im dobre rozmieszczenie w całym kurniku.

Oznacza to również możliwość łatwego dostępu ptaków do potrzebnych im zasobów, takich jak woda, karma i gniazda. Mniejsze stada minimalizują również problemy związane ze stresem i zmniejszają ryzyko stłamszenia (ptaki tłoczą się i duszą nawzajem) oraz wydziobywania piór. Z tego powodu każde stado większe niż 6.000 ptaków musi być podzielone na mniejsze kolonie

RSPCA zaleca

Systemy ściółkowe - maks. wielkość stada 32.000 ptaków przy maks. wielkość kolonii 4.000 ptaków.

Wolny wybieg - maks. wielkość stada 16.000 ptaków przy maks. wielkości kolonii 4.000 ptaków.

Podział na kolonie uzyskuje się za pomocą przegrody w kurniku i na wybiegu. Należy rozważyć wpływ na wentylację, i zapewnienie właściwej gęstości obsady oraz dostępu do gniazd, karmy i wody.

W przypadku wolnego wybiegu należy również wziąć pod uwagę dostęp do wybiegu. Aby utrzymać liczebność poszczególnych kolonii, należy również podzielić wybieg; zaleca się odległość co najmniej 50 m między kurnikiem a granicą.

Tam, gdzie to możliwe, zalecane są kolonie liczące najwyżej 500 ptaków, ponieważ ptaki najlepiej czują się na wybiegu w małych grupach.

Projekt gniazda musi uwzględniać zachowania związane z gniazdowaniem, które obejmują badanie i wybór lokalizacji gniazda, zachowanie przed złożeniem jaj (zbieranie, drapanie, kucanie, siedzenie i krążenie oraz podnoszenie kości stępki), następnie zniesienie jaja i siadanie po zniesieniu. Zachowania te odbywają się w sekwencji trzech godzin lub dłuższej, głównie rano. Projekt gniazd i wyposażenia jest ważny dla ptaków, ale także dla zwalczania ptaszyńca (powszechnego ektopasożyta), dlatego gniazda powinny być odpowiednio uszczelnione, aby zapobiec zagnieżdżaniu się ptaszyńca w pęknięciach i szczelinach.

- Kury wolą składać jaja w dyskretnym zamkniętym gnieździe z luźnym materiałem, takim jak słoma lub elastyczna wykładzina gniazda na podłodze. Gniazdo musi być postrzegane jako atrakcyjne.
- Na 5 kur powinno przypadać co najmniej 1 gniazdo.
- Jeśli używane są gniazda grupowe, muszą być osłonięte z trzech stron, i posiadać przednią zasłonę i plastikową siatkę lub grzędę z przodu. Nachylenie podłogi powinno wynosić od 12 do 18% (zalecane 12%, ponieważ bardziej skłania do siedzenia). Podłoga powinna być pokryta AstroTurf™ lub gumową matą z wypustkami.
- Zasłony z przodu stanowią ważny element gniazd grupowych, zasłony z pasków pozwalają na badanie kur na całej długości gniazda.

Projekt gniazda musi uwzględniać zachowanie gniazdowe kur.

- Integracja gniazd w wielopoziomowej strukturze pośrodku wiaty, zamiast pod ścianą, może prowadzić do bardziej równomiernego wykorzystania gniazd. Platformy przed gniazdami powinny mieć ponad 30 cm szerokości.
- Oświetlenie wiaty jest powiązane z dziobaniem kloaki. Z czasem należy stopniowo przyciemniać oświetlenie, przyzwyczajając ptaki, aż do całkowitego zaciemnienia gniazd.

Zapewnienie grzędowania:

ptaki są bardzo zmotywowane do grzędowania nocą. Ważna jest odpowiednia wysokość i przestrzeń oraz projekt grzędy.

- Zapewnienie wysokich żerdzi (70 cm od podłogi) może ograniczyć wydziobywanie piór i poprawić opierzenie. Zapewnienie oddzielnego miejsca odpoczynku chroni ptaki przed dziobaniem, gdy są nieaktywne.
- Aby kontrolować dziobanie kloaki, należy unikać grzęd, na których kloaki ptaków znajdują się na wysokości oczu innych ptaków. Upewnić się, że wszystkie elementy wyposażenia, na których ptaki mogą grzędować, linia poidel smoczkowych, znajdują się co najmniej 40 cm powyżej następnego niższego poziomu.
- Najwyższy poziom złamań kości stępki występuje na grzędach powietrznych w porównaniu ze statycznymi, niskimi grzędami. Pochylnie w górę na poszczególne piętra są kluczowe dla zapewnienia ptakom łatwego dostępu do wysokich grzęd, aby nie musiały podfruwać w górę lub sfruwać w dół ryzykując uszkodzeniem kości stępki.

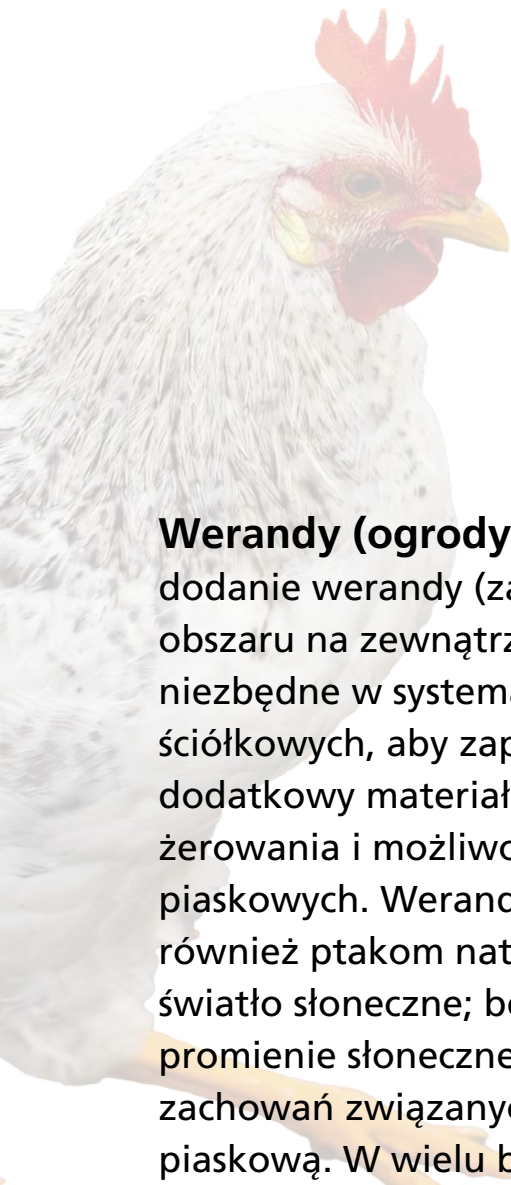
Ten rodzaj grzędy jest używany w systemie wielopoziomowym i pozwala ptakom na wysokie nocne grzędowanie.

Dodatki wzbogacające w kurniku:

w celu zwiększenia różnorodności w kurniku i zajęcia ptaków polecamy dodatki takie jak:

- Sznurki (nie plastikowe)
- Bele słomy
- Bele trocin
- Bele lucerny
- Plastikowe butelki, stare kalosze i wiadra itp. Najbardziej atrakcyjne są jasne kolory
- Zmięte i podarte kartony na jajka lub tacki umieszczone w siatkach na siano
- Wiszące płyty CD.

Werandy (ogrody zimowe): dodanie werandy (zamkniętego obszaru na zewnątrz) jest niezbędne w systemach ściółkowych, aby zapewnić dodatkowy materiał do żerowania i możliwość kąpiei piaskowych. Weranda zapewnia również ptakom naturalne światło słoneczne; bezpośrednie promienie słoneczne są ważne dla zachowań związanych z kąpielą piaskową. W wielu badaniach naukowych wykazano zmniejszone ryzyko wydziobania piór przy dobrej ściółce i wyższych temperaturach w głównym kurniku w połączeniu z korzystaniem z werandy. W systemach chowu wolnowybiegowego werandy zapewniają ptakom odpowiednie miejsce do opuszczenia kurnika przy brzydkiej pogodzie. To powstrzyma kurzą frustrację i zmniejszy ryzyko wydziobania piór.

Weranda może obniżyć stres i zmniejszyć zagęszczenie w głównym kurniku, dlatego stanowi ważne wymaganie w systemie ściółkowym. To dobre rozwiązanie, pozwalające ptakom doświadczać naturalnego, bezpośredniego światła słonecznego i dające dodatkową przestrzeń do kąpiei piaskowych, a jednocześnie wykonalne z punktu widzenia producenta.

Ganek stanowi alternatywę do werandy dla ptaków w systemie wolnowybiegowym, ale także dobrze działa, zapewniając osłonięty obszar i zmniejszając kontrast światła pomiędzy kurnikiem i wybiegiem.

Dla kur najbardziej atrakcyjne są jasne kolory

Zapewnienie dobrego wybiegu w systemach wolnowybiegowych:

W miarę możliwości kury powinny mieć dostęp do wyjścia na zewnątrz z wybiegiem.

Przebywanie na wybiegu zwiększa możliwość wyrażania przez ptaki ich pełnego repertuaru zachowań i zapewnia najwyższy potencjał dobrostanu w systemie. W warunkach naturalnych kury spędzają od 50 do 90% czasu na żerowaniu, co polega na przeszukiwaniu i drapaniu ziemi lub ściółki w poszukiwaniu potencjalnego pokarmu (nasion, dżdżownic, owadów latających, żwiru), po czym następuje badanie i selekcja pokarmów poprzez dziobanie. Na zachowanie ptaków na wybiegu (tj. stopień, w jakim wykorzystują obszar na zewnątrz) wpływa pora dnia, wiek, system karmienia, warunki pogodowe, wcześniejsze doświadczenia, szcep genetyczny i, co ważne, jakość środowiska zewnętrznego.

Ptaki potrzebują dostępu do wybiegu najpóźniej w 21 tygodniu życia, ale najlepiej, aby miały taki dostęp przed okresem nieśności, już w wieku 8-10 tygodni. Wczesny dostęp do wybiegu i przygotowanie wybiegu sprawią, że kury będą czuły się bezpiecznie wychodząc z kurnika i zmniejszą ryzyko wydziobywania piór (patrz ustęp dotyczący odchowu kurek powyżej).

Systemy chowu wolnowybiegowego oczywiście wymagają pomieszczeń inwentarskich, które mogą mieć formę kurników wielopoziomowych/ wolierowych, lub jednopoziomowych/ podłogowych, lub opisanych powyżej instalacji przenośnych. Systemy wolnowybiegowe z werandą lub gankiem dołączonym do kurnika zwiększają możliwość wyrażania przez kury całego repertuaru ich zachowań nawet przy brzydkiej pogodzie. Weranda zmniejsza również kontrast światła przy przechodzeniu z kurnika do wybiegu, co może zachęcić kury do opuszczenia kurnika.

Całkowita powierzchnia wybiegu zalecana przez RSPCA wynosi co najmniej 1 ha na 2.000 kur przez cały okres życia stada.

Widok z otworu wejściowego/wyjściowego jest ważny, aby zachęcić ptaki do opuszczenia kurnika. Ptaki muszą mieć dobry widok na możliwości kąpieli piaskowych i drzewa lub schronienie.

Obszar przy otworze wejściowym/wyjściowym musi być dobrze zarządzany, aby zminimalizować słaby drenaż i zapobiec zamoczeniu i zabrudzeniu ściółki w kurniku. Można użyć starych listew, betonu z nachyleniem lub kamieni w celu zapewnienia wystarczającej głębokości odprowadzania wody na zewnątrz kurnika, aby stopy ptaków przed wejściem do kurnika były czyste.

Osłony na wybiegu w miarę możliwości powinny składać się zarówno ze sztucznych wiat, jak i drzew. RSPCA wymaga co najmniej 8m² sztucznych osłon na 1.000 kur. Osłona nie powinna znajdować się dalej niż 20m od otworów wejściowych/wyjściowych. W idealnej sytuacji co najmniej 5% wybiegu powinno być porośnięte drzewami.

Piasek do kąpieli piaskowych jest atrakcyjny dla kur i zachęca je do korzystania z wybiegu. Kąpiel piaskowa odbywa się co 2 dni w warunkach bez ograniczeń, przy czym kury do kąpieli piaskowych preferują drobne cząstki, takie jak piasek.

Krótką trawą zwiększa promieniowanie UV skierowane na glebę, zmniejszając w ten sposób ryzyko zarażenia pasożytami, ponieważ ich jaja zabijane są przez światło. Rotacja na pastwisku poprzez zastosowanie przenośnych wiat to bardzo dobry sposób na kontrolowanie pasożytów. Dobre wzbogacenie wybiegu stanowią także zioła wysiane w pasach.

Ochrona przed drapieżnikami wymaga ogrodzenia na całym obwodzie wybiegu. Ogrodzenia powinny mieć głębokość 1 m i co najmniej 5 m wysokości z nawisem lub 6 m wysokości do utrzymania z daleka zwierząt, np lisów. Alpaki lub lamy działają jako dobrzy strażnicy i dla własnego dobra powinny być trzymane w parach, z zapewnieniem odpowiedniego cienia i ściółki i wystarczającą ilością karmy i świeżej wody przez cały czas. Drapieżnictwo z powietrza jest trudniejsze do powstrzymania, ale można je zminimalizować poprzez zapewnienie osłony na wybiegu, pod której kury mogą podbiec i się ukryć.

Zarządzanie wybiegiem

Zadaszenie własnej konstrukcji jest ważne w przypadku mniejszej ilości naturalnych schronień. Siatka to dobra opcja w gorącym klimacie.

Alpaki dobrze strzegą przed drapieżnikami.

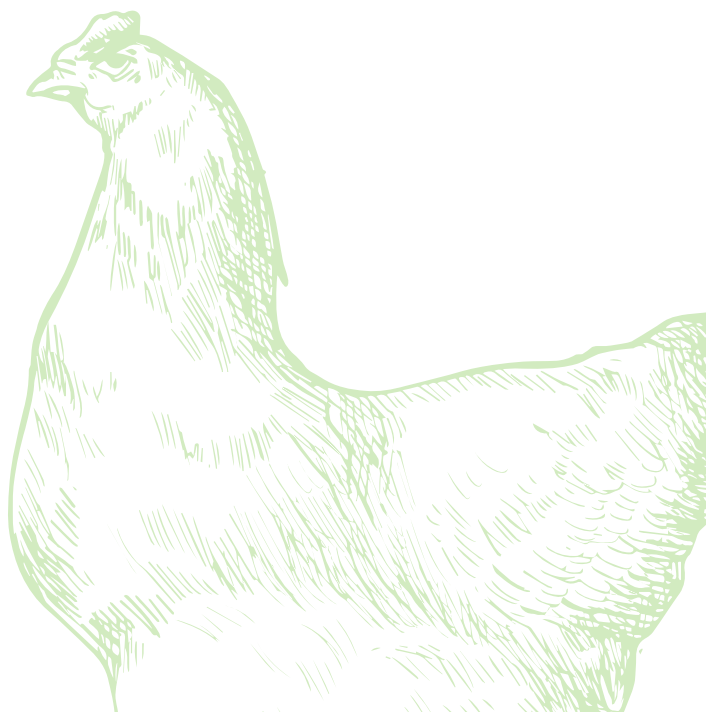
Obszary z dojrzałym drzewostanem zapewniają cień i schronienie, a także duże możliwości żerowania w celu znalezienia owadów.

Sztuczne schronienia mogą być wykonane z różnych materiałów, w tym z siatki i aluminium (w celu chłodzenia kurnika) i powinny być pomalowane na zewnątrz na biało, aby odbijały ciepłe promienie

Kury lubią się kąpać w drobnym piasku.

Ocena dobrostanu kurek niosek

Wskaźniki dobrostanu to metoda oceny oparta na zwierzętach metoda oceny fizycznego samopoczucia zwierząt, a coraz częściej ich ekspresji behawioralnej i dobrego stanu psychicznego. Chociaż zapewnienie pewnych zasobów (nakładów) w środowisku kur są niezbędne do zwiększenia potencjału dobrostanu systemu, to pomiar wyników oparty na zwierzętach wskazuje, czy potencjał ten został osiągnięty. Systematyczna ocena odpowiednich wskaźników pomaga określić problemy w zakresie dobrostanu i wyznaczyć cele lub punkty odniesienia dla poprawy poprzez program działania.

Poniżej przedstawiamy wybór zalecanych głównych wskaźników:

Zachorowalność

CO: Rejestrowanie częstotliwości występowania chorych lub zranionych ptaków w stadzie oraz rodzaju choroby.

DLACZEGO: Chore i zranione ptaki wymagają dodatkowej uwagi; wczesne rozpoznanie, leczenie lub ubój są kluczowe dla ulżenia cierpieniom i poprawy wyników gorszych niż optymalne.

JAK: [AssureWel protokół dla ptaków potrzebujących dalszej opieki](#)

- Częstymi problemami u kur niosek są choroby wirusowe, infekcje bakteryjne i pasożyty. Najczęstsze problemy ze stopami to zapalenie skóry podeszwy, bumblefoot, nadmierne rogowacenie i nadmierny wzrost pazurów. Główną przyczyną śmiertelności jest osteoporoza.

CEL: Śmiertelność <3% na koniec okresu nieśności

Złamania kości stępki

CO: Rejestrowanie występowania złamań kości stępki (mostka).

DLACZEGO: Złamania kości stępki, szczególnie o nasileniu od umiarkowanego do ciężkiego, są bolesne i ograniczają ruch ptaka. Częstość występowania może być wysoka w stadach z dostępem do wybiegu, co wskazuje na słabo zaprojektowane pomieszczenia, zwłaszcza grzędę, i brak doświadczenia w przebywaniu w przestrzeni we wczesnym wieku.

JAK: [LayWel protokół dot. stępki \(s.16\)](#)

[Przewodnik ze zdjęciami \(s.67\)](#)

- Wykonać badanie palpacyjne wzdłuż stępki kury pod kątem zniekształceń/nierówności wskazujących na stare pęknięcia i ocenić wynik badania:
4 (normalna),
3 (lekko uszkodzona),
2 (średnio uszkodzona) do
1 (poważnie zniekształcona/ ze znacznymi nierównościami).

CEL: Średnia częstość występowania <5% starych złamań (ocena 3 i powyżej).

Stan upierzenia

CO: Ocena występowania i nasilenia utraty piór spowodowanej przez wydziobywanie piór lub agresywne dziobanie na różnych etapach produkcji.

DLACZEGO: Szkodliwe wydziobywanie piór jest poważnym problemem dla kondycji kur, wynikającym w dużej mierze ze zmiany zachowania związanego z odżywianiem; może prowadzić do pogorszenia kontroli ciepłoty ciała poniżej optymalnej, zmniejszonej produktywności, obrażeń ciała, kanibalizmu, a nawet śmierci. Zarządzanie tym zachowaniem jest niezbędne dla udanej eksploatacji w stadach, gdzie nie przycina się kurom dziobów. [Przewodnik na temat zapobiegania wydziobywaniu piór.](#)

JAK: [AssureWel protokół dot. utraty piór.](#)

- Przypisać wynik od 0 (brak/ minimalne) do 2 (umiarkowane/ poważne) - dotknięty problemem obszar ciała.

CEL: W strefie zielonej (górne 25% ferm - [więcej informacji pod linkiem](#)) z wykorzystaniem narzędzia porównawczego AssureWel.

Zachowanie stada

CO: Rejestrowanie reakcji stada na ludzi

DLACZEGO: Płochliwe ptaki wykazują wysoki poziom lęku, co wskazuje na słabe zarządzanie inwentarzem, nieoptymalne środowisko lub aktywność drapieżników. Przestraszone zwierzęta mogą wpaść w panikę i potłamsić się nawzajem w stadzie.

JAK: [AssureWel protokół dot. płochliwości.](#)

- Obserwacja zachowania ptaków podczas zbliżania się do stada, i przypisanie oceny spokojne, ostrożne lub płochliwe.

CEL: Spokojne stado ptaków, do których hodowca może podejść.

Śmiertelność

CO: Zarejestrować liczbę umarłych lub ubitych ptaków, i przyczyny śmierci

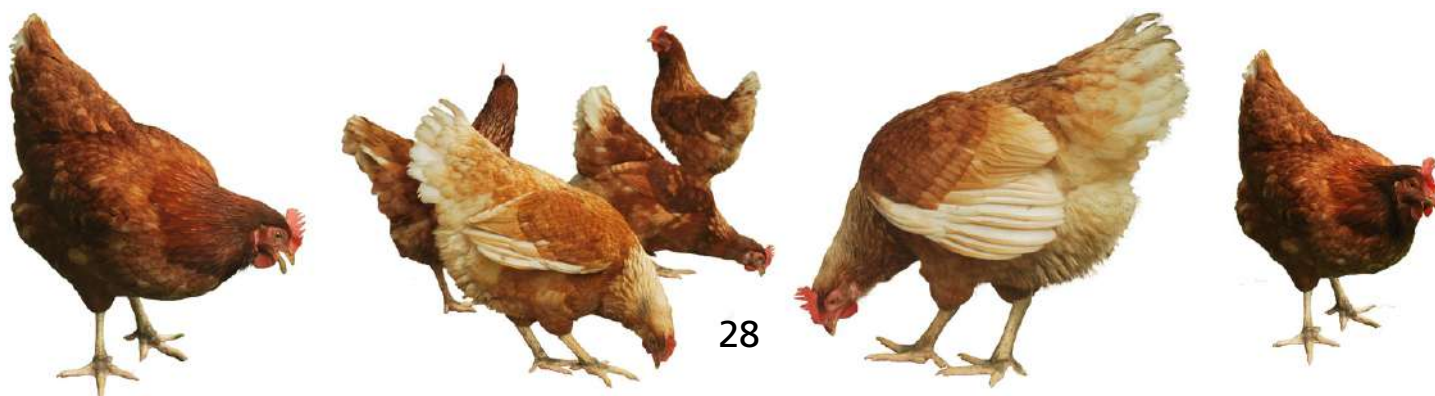
DLACZEGO: Śmiertelność może być spowodowana przewlekłymi obrażeniami, chorobami, nieoptymalnym zarządzaniem lub warunkami środowiskowymi i wskazuje na ból, cierpienie, wyniki poniżej optymalnych i straty dla firmy.

JAK: [AssureWel protokół dot. śmiertelności.](#)

CEL: < 3% stada na koniec nieśności.

POZOSTAŁE ŚRODKI:

Utrzymanie czystości piór, zapobieganie zapaleniu skóry podeszwy, przycinaniu dzioba.

SYGNAŁY POCHODZĄCE OD KUR

Zachowanie pozytywne	Zachowanie negatywne
Kąpiele piaskowe i kąpiele słoneczne	Agresywne dziobanie- skierowane w głowę lub szyję
Bieganie na zewnątrz	Szkodliwe dziobanie- wymierzone w pióra, rany lub otwory
Podchodzenie do hodowcy lub pozwalanie mu na podejście	Agresja wobec innych ptaków- pogoń lub walka
Grzędowanie i korzystanie z dodatków wzbogacających	Agresja w stosunku do hodowcy
Żerowanie- chodzenie, dziobanie ziemi i jedzenia	Lęklivość
Pozytywne interakcje społeczne - takie jak żerowanie lub korzystanie z dodatków wzbogacających razem z innymi ptakami	Zachowania tłamszenia

Programy certyfikacji

Firmy produkujące żywność powinny wyraźnie zobowiązać się do stosowania polityki określając własne obowiązujące standardy dobrostanu kur niosek. Korzystanie z zewnętrznych systemów certyfikacji lub zapewniania jakości może być przydatne i jest wysoce zalecane. Poniżej znajduje się wybór europejskich programów, które określają wyższe standardy dobrostanu w chowie bezklatkowym.

KAT w Niemczech certyfikuje jaja zarówno z chowu ściółkowego, jak i z chowu wolnowybiegowego, ze ścisłym planem audytu.

RSPCA Assured w Wielkiej Brytanii certyfikuje zarówno jaja z chowu ściółkowego, jak i wolnowybiegowego, obejmując etap kurek i etap kur niosek, zgodnie ze ścisłymi kryteriami i planem audytu.

Label Rouge we Francji certyfikuje wyłącznie jaja z wolnego wybiegu z rygorystycznymi kryteriami i planem audytu.

Better Leven w Holandii to system oparty na gwiazdkach ze ścisłymi kryteriami i planem audytu. Istnieją trzy poziomy od 1 gwiazdki (system ściółkowy z werandą) do 3 gwiazdek (wolny wybieg z większą przestrzenią, dużo dodatków wzbogacających i bez przycinania dziobów).

PODSUMOWANIE

Wymagane kluczowe cechy dla systemów alternatywnych w celu maksymalizacji potencjału dobrobytu

- Właściwy odchów kurek
- Dobry projekt kurnika z dobrze rozplanowanymi strefami funkcjonalnymi- zapewniającymi wysokie grzędowanie, kąpiele piaskowe i żerowanie
- Weranda
- Dużo miejsca
- Liczne dodatki wzbogacające
- Właściwa dieta oparta na pokarmie w formie papki
- Poidła smoczkowe
- Dostęp do wybiegu, w miarę możliwości dobre osłony na wybiegu, zarówno naturalne, jak sztuczne
- Monitorowanie wyników pomiaru dobrostanu, w tym opierzenia, złamań kości stępki i zachowań stada.

ODNIESIENIA

Informacje zawarte w niniejszej ulotce pochodzą z:

1. Artykuł 4, Dyrektywa 1999/74/EC.
2. Bristol University, 2013. Poprawa opierzenia: Poradnik dotyczący ograniczania ryzyka szkodliwego dziobania u kur niosek w chowie bezklatkowym.
3. Rozporządzenie Komisji (KE) No 589/2008.
4. Compassion in World Farming, 2012. Karta informacyjna 3 (Dobrostan kur w systemach alternatywnych)
5. Compassion in World Farming, 2012. Karta informacyjna 4 (Zmniejszenie konieczności przycinania dzioba u kur niosek).
6. Compassion in World Farming, 2014. Studium przypadku: Chów kur niosek w systemie ściółkowym bez przycinania dzioba: Przykład Rondeel.
7. Strony internetowe Featherwel
8. Standardy RSPCA Assured dot. kur niosek

Przewodnik systemów lepszego dobrostanu kur niosek

Compassion in World Farming

Compassion jest uznana za wiodącą międzynarodową organizację pożytku publicznego zajmującą się dobrostanem zwierząt gospodarskich. Została założona w 1967 roku przez Petera Roberta, brytyjskiego hodowcę trzody mlecznej, któremu nieobojętny stał się rozwój intensywnej produkcji rolnej. W Polsce działa polski oddział fundacji od 2013 roku.

Compassion in World Farming stworzyło sekcję Food Business, która współpracuje z wiodącymi producentami, firmami gastronomicznymi i sieciami supermarketów, którzy mogą pozytywnie wpływać na dużą liczbę zwierząt w ich łańcuchach dostaw.

Wierzmy we współpracę i podejście nakierowane na rozwiązania, rozwijając relacje oparte na zaufaniu, wzajemnych korzyściach i uznaniu za postępy.

Skontaktuj się z nami:

Compassion in World Farming, sekcja Food Business

E-mail: lidia.krawczyk@ciwf.org
compassioninfoodbusiness.com

Fundacja Compassion in World Farming Polska

Ul. Marszałkowska 28A/15
00-576 Warszawa
Tel: +48 22 428 23 56
E-mail: kontakt@ciwf.pl
www.ciwf.pl